

Ekologia w wielkim mieście

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY KOŁO MIEJSKIE W GLIWICACH

Płynie czas, płynie rzeka

Biała – rzecz jasna. Zdążyliśmy się już zżyć z tymi pięknymi okolicami i serdecznymi ludźmi, którzy mieszkają w tych stronach. Od początku realizacji projektu pt. „Unikalne walory Doliny Rzeki Białej wartością społeczną i ekonomiczną regionu” dofinansowanego ze środków EOG – czyli od kwietnia 2014 r. sporo się wydarzyło. Realizację projektu rozpoczęła konferencja dotycząca rzeki, właściwego korzystania z jej zasobów oraz obszarów Natura 2000. Powstały nowe multimedialne narzędzia edukacyjne wykorzystywane w Muzeum Przyrodniczym w Ciężkowicach, zorganizowaliśmy 60 wycieczek uczniów oraz 3 warsztaty dla nauczycieli z województw: małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego. W sumie w warsztatach w Muzeum i wycieczkach wzięło udział ponad 3500 osób. Odbyło się 7 warsztatów dla mieszkańców, opracowaliśmy plakat, ulotkę edukacyjno-promocyjną oraz dwa numery bezpłatnego magazynu Wieści z Doliny Rzeki Białej. Powstała strona internetowa i profil facebook projektu. Odbyły się imprezy plenerowe i akcje edukacyjne, powstały relacje radiowe oraz programy TV.

Wycieczki dla uczniów, które odbywały się od kwietnia do września, cieszyły się ogromnym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli, nic w tym dziwnego, gdyż program wyjazdów był bardzo atrakcyjny – zarówno pod względem edukacyjnym jak i rekreacyjnym. Uczniowie odwiedzili Muzeum Przyrodnicze w Ciężkowicach, gdzie oprócz zwiedzania ekspozycji stałej, wzięli udział w multimedialnych lekcjach o rzece. Batyskaf to jedno z narzędzi, które powstało w ramach projektu. Uczniowie biorą udział w spektaklu, którego są aktywnymi aktorami. To od nich zależy przebieg podróży. Na dużym ekranie z przodu batyskafu wyświetlany jest film ze spływu Białą. W filmie pokazana jest fauna i flora rzeki Białej – zarówno nad jak i pod powierzchnią wody. Film pokazuje także zagrożenia dla

W tym numerze:

Płynie czas, płynie rzeka	1-3
Robi się zimno (...)	4-5
Finansowanie zrównoważonej przyszłości	6
Szansa dla Pikusia	7

Fot. B.Krok

Ekologia w wielkim mieście

przyrody, jakie niesie ze sobą nieumiejętne korzystanie z zasobów rzeki. Drugim multimedialnym narzędziem edukacyjnym wykonanym w ramach projektu jest trójwymiarowa prezentacja o rzece. Każdy widz zakłada specjalne okulary. Ciekawe efekty, jakie daje technologia 3D, pozwalają skupić uwagę widzów na przekazywanych treściach.

Po atrakcjach wewnątrz budynku na

uczniów czekają kolejne na zewnątrz. Gra wielokopanszowa, której fabuła dotyczy przyrody tego miejsca, z rzeźbami zwierząt wstępujących w rzece. W programie wycieczki była również wizyta w rezerwacie przyrody Skamieniałe Miasto oraz ciepły poczęstunek – kielbaski pieczone na ogniu.

Dwudniowe warsztaty dla nauczycieli spotkały się z dużym zainteresowaniem i pozytywną oceną osób, biorących w nich udział. Program wszystkich 3 warsztatów był taki sam i miał na celu zachęcić nauczycieli do przeprowadzania lekcji przyrody w terenie. Idealnie byłoby, aby uczniów zabierać na wyjazdy do takich miejsc, jak to w Ciężkowicach. Niestety nie

zawsze jest to możliwe ze względu na ograniczenia czasowe i finansowe. Prowadzące warsztaty edukatorki z Polskiego Klubu Ekologicznego pokazały jednak, jak ciekawie zaplanować lekcje w terenie mając do dyspozycji materiały powszechnie dostępne i tanie. Wystarczy kilka odczynników do badania wody, sitko, odpowiednio przygotowane karty obserwacji, słoik i gumowe rękawiczki, aby przekazać dzieciom wiedzę w sposób atrakcyjny. Podczas zajęć w budynku korzystano z infrastruktury Muzeum, ale także podsunęto nauczycielom pomysły, jak przyciągnąć uwagę uczniów podczas lekcji.

Działaniami w projekcie objęta jest też społeczność lokalna. Spotkania z mieszkańcami, bezpłatny magazyn Wieści z Doliny Rzeki Białej, imprezy otwarte, a także programy TV i radiowe, których odbiorcami są mieszkańcy, mają na celu podkreślić i przypomnieć mieszkańcom, że żyją w wyjątkowym miejscu oraz wypracować z nimi właściwy sposób współistnienia z rzeką, która z jednej strony decyduje o cenności tego miejsca,

Ekologia w wielkim mieście

ale z drugiej stanowi zagrożenie dla dobytku mieszkańców doliny. Każde z wykorzystywanych narzędzi jest inne. Bezpłatny magazyn, dzięki swej papierowej formie i sposobie dystrybucji, stanowi źródło wiedzy o okolicy, spotkania pozwalają na uzyskanie eksperckiej odpowiedzi na nurtujące pytania i porad na często bardzo indywidualne problemy. Imprezy otwarte z jednej strony promują okolicę i jej walory, a z drugiej strony pokazują jak

umiejętnie korzystać z tych zasobów. Programy TV internetowej oraz radiowe pozwalają dotrzeć do szerszego grona odbiorców – głównie mieszkańców (portal regionalny), ale także innych osób, które korzystają z internetu. Do nich także skierowany jest profil FB, na którym umieszczane są ciekawe posty związane z okolicą.

Opowieści z widokiem na rzekę oraz Święto Rzeki to atrakcyjny sposób na przekazywanie ważnych informacji zarówno mieszkańcom, jak i turystom odwiedzającym ten zakątek. W ramach akcji od lipca do początków października dwie postaci Czarownica i Rycerz – witały gości odwiedzających Skamieniało Miasto. Oprócz legend Czarownica i Rycerz przekazywali tak ważne in-

formacje, jak czym jest Natura 2000 i jakie znaczenie dla przyrody i mieszkańców ma rzeka Biała. Na potrzeby tej akcji edukacyjnej wykonano piękne kostiumy – suknię i kapelusz, zbroję, a także formę do produkcji biodukata. Każdy kto wysłuchał opowieści Czarownicy i Rycerza otrzymywał monetę z kumakiem - gatunkiem objętym ścisłą ochroną.

Wszystkie te działania mają na celu pokazanie mieszkańcom i gościom, odwiedzającym Pogórze Rożnowsko-Ciężkowickie wysoką wartość tego miejsca. Wartość, z której można korzystać, ale w mądry, zrównoważony sposób. Tak, aby unikatowość mogły poznać także przyszłe pokolenia. Więcej informacji o projekcie oraz materiały w formie elektronicznej dostępne są na stronie projektu:

www.dolinarzekibialej.pl

Unikalne walory Doliny Rzeki Białej

www.eeagrants.org

Projekt „Unikalne walory Doliny Rzeki Białej wartością społeczną i ekonomiczną regionu” jest dofinansowany ze środków EOG

Realizator projektu: Polski Klub Ekologiczny w Gliwicach

Partner: Centrum Kultury i Promocji Gminy Ciężkowice

Kwota i zakres dofinansowania 919 071 zł (90%)

Fot. zasoby CKiP Ciężkowice i PKE

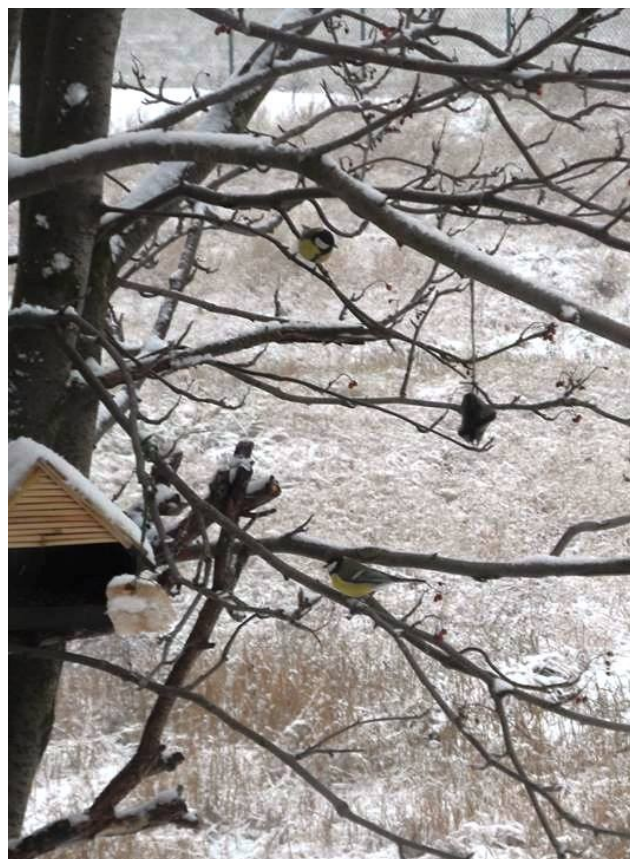
Robi się zimno –pomóżmy dzikim zwierzętom przetrwać zimę

Halina Stolarczyk

Dokarmianie dzikiej zwierzyny zimą to przykład aktywnej ochrony przyrody, którą warto praktykować. Bez wsparcia ludzi mało doświadczone, stare bądź osłabione zwierzęta mają nikle szanse na przetrwanie w okresie mrozów i obfitych śniegów. Dni są wówczas krótkie, a dostęp do pokarmu utrudniony. Należy wiedzieć o tym, że nie wolno dokarmiać ptaków i innych zwierząt przez cały rok, ani rozpoczynać dokarmiania zbyt wcześnie. Przez większość czasu mają one wystarczająco dużo naturalnych stołówek przystosowanych do ich potrzeb. Nawet w tym najtrudniejszym okresie zimowym pożywienie jakie dostają od ludzi powinno jedynie uzupełniać codzienną dietę, a nie stanowić jej podstawę. Dotyczy to zwłaszcza ptaków wędrownych, które powinny w naturalny sposób przemieszczać się na południe. Dokarmianie, w innym, niż zimowym okresie może doprowadzić do negatywnych konsekwencji przyzwyczajania zwierząt do łatwego pokarmu oraz tłumienia ich instynktów przez co stają się niesamodzielne. Latem mają one możliwość zdobycia zdrowego, naturalnego pokarmu. Wstrzymanie się od dokarmiania w innych porach, niż zima zapobiega również zanieczyszczeniu różnych obiektów jak również roznoszenia zarazków przez stada gołębi przesiadujących na dachach, parapetach itp. Sytuacja jednak zmienia się diametralnie wraz z pierwszymi opadami śniegu.

O czym należy pamiętać dokarmiając zwierzęta w porze zimowej by im pomóc a nie zaszkodzić?

Zimowy posiłek dokarmianych zwierząt powinien

być podobny do tego co zjadają w naturze. W przeciwnym razie może im to przynieść więcej szkód niż pożytku. Dlatego zanim podejmiemy taką decyzję powinniśmy się do tego przygotować.

Czym można dokarmiać ptaki

W przypadku najbardziej popularnych gości miejskich, czyli wróbli, rudzików, kosów, trznadli idealnym pokarmem jest proso, drobne kasze, łuskany słonecznik, a nawet płatki owsiane. Sikory będą zadowolone z tradycyjnej niesolonej, surowej słoninki bez żadnych przypraw i chemii. Chętnie będą też jadły słonecznik, ko-

Fot. B.Krok

Ekologia w wielkim mieście

nopie, pestki dyni i innych roślin oleistych. Pamiętajmy, aby słonina nie była solona ani wędzona, w innym przypadku ptaki mogą umrzeć z powodu odwodnienia. Gołębie, kawki, gawrony chętnie będą jadły grube kasze i ziarna. Można im też podać czerstwe pieczywo (nie na zakwasie). Kwiczoły chętnie zjedzą suszone owoce jarzębiny, aroni czy czarnego bzu, a nawet jabłka. W czasie mrozów dobrze jest dosypać trochę wysokokalorycznych orzechów. Należy również podczas dokarmiania pamiętać o czystej, świeżej i wolnej od zanieczyszczeń wodzie, a pozostawione psujące resztki powinny być usuwane. Zrobimy również krzywdę ptakom jeżeli będziemy dokarmiać je spleśniałym chlebem lub zepsutymi warzywami. Resztki tego pokarmu lub zbyt duża ich ilość może spowodować dolegliwości gastryczne, a nierzadko też śmierć ptaków.

Pamiętajmy o dziko żyjących kotach zimą

Życie w niskich temperaturach jest dla nich wyzwaniem. Dopilnuj, by miały uchylone choć jedno okno w piwnicy lub podwórkowej komórce. Nie spowoduje to nadmiernego wyziębienia tych pomieszczeń, a może uratować zwierzętom życie. Miejsce to powinno być w miarę możliwości zaciszne, musi być utrzymywane w czystości, regularnie dezynfekowane, a pozostałości jedzenia uprzątnięte. Jedzenie dla kotów powinno być typową karmą dla zwierząt. Bardzo dobra zimą jest zwłaszcza sucha karma, ponieważ nie zamarza. Możemy dawać również gotowane mięso z ryżem lub makaronem, ale unikajmy kości, ości z ryb i wszelkich przypraw. Niedopuszczalne jest dawanie kotom resztek jedzenia z naszych stołów. Krowie mleko również nie jest wskazane, gdyż często wywołuje u kotów biegunkę. Koty zawsze powinny mieć dostęp do czystej wody, a w mroźne dni

dawajmy im do picia wodę lekko ciepłą, która nie zamarznie zbyt szybko.

Czy dokarmianie zwierzyny leśnej jest konieczne?

Zdania są podzielone nawet wśród specjalistów – są zarówno zwolennicy jak i przeciwnicy dokarmiania. Należy jednak pamiętać, że zima to najtrudniejszy okres dla tych zwierząt ponieważ pokarm naturalny jest trudno dostępny i jest go mniej. Natomiast karma dostarczana zwierzyźnie jest tylko uzupełnieniem codziennej diety, nie zaś jej podstawą. Pamiętajmy również, że zwierzęta leśne można dokarmiać tylko w porozumieniu z miejscowym leśniczym. Wskaże on miejsca gdzie można wyłożyć karmę, oceni rodzaj i jakość dostarczanego pożywienia, ponieważ podanie niewłaściwej paszy może spowodować u zwierząt choroby, osłabienie, a nawet śmierć. Dokarmiać należy tylko w czasie surowej zimy, a nie przez cały rok, gdyż w pozostałych sezonach las i pola wyżywią dzikie zwierzęta. W okresie zimowym jeszcze groźniejsze niż głód, mróz, brak wody są wałęsające się i polujące psy. Psy mogą polować nawet zbiorowo, wyrządzając olbrzymie szkody wśród zwierząt. Zimą z tego powodu najczęściej giną sarny. Nie mają szans na ucieczkę przed psami, ponieważ zapadają się w głębokim śniegu, tracą dużo energii, są zestresowane. Wałęsające się psy są drapieżnikami. Często nie są to psy białe ale związane z gospodarstwami domowymi. Niedopilnowane – polują czyniąc ogromne straty wśród zwierząt leśnych, zwłaszcza saren.

Psy w lesie należy prowadzić na smyczy !!.... Sam kaganiec nie wystarczy, ponieważ już sama ucieczka przed psem jest dla zwierzęcia walką o życie.

Finansowanie zrównoważonej przyszłości

W listopadzie odbyły się dwa spotkania w ramach projektu „Finansowanie zrównoważonej przyszłości”. Pierwsze spotkanie pt. *Zrównoważone finanse odbyło się w COK Perelka 18 listopada* i dotyczyło nieuczciwych praktyk dużych koncernów i instytucji finansowych, generujących zyski dla siebie i swoich klientów kosztem społeczności lokalnych krajów rozwijających się oraz przyrody. Przedstawione zostały przykłady dewastacji lasów deszczowych pod uprawę palmy olejowej oraz soi. Spotkanie prowadziła Maria Staniszevska z PKE Gliwice. Uczestnikami spotkania byli członkowie organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy miasta.

26 listopada odbyło się drugie spotkanie z tego cyklu - pt. *Brudne pieniądze - czysty zysk?*, tym razem dla studentów w CKS Mrowisko. Spotkanie poprowadził Marcin Wojtalik z Instytutu Globalnej Odpowiedzialności z Warszawy. Prelegent skupił się na wykazaniu zależności pomiędzy przepływami finansowymi związanymi z rolnictwem i przemysłem wydobywczym a zjawiskiem głodu. Uczestnicy byli zainteresowani tematem i wykazywali dużą wiedzę na temat gospodarki światowej. Pokazanie im mechanizmów rynkowych „od drugiej strony” – a więc skutków dla mniej zamożnych społeczeństw i społeczności po-

zwoli im na poznanie bardziej pełnego obrazu współczesnego świata. W obu przypadkach publiczność wykazywała duże zainteresowanie, co dowodzi potrzeby organizacji podobnych spotkań.

Działania dużych koncernów w krajach rozwijających się są mało znane, a stosowanie „podwójnej” etyki - innej w Europie, pokazującej firmę, jako odpowiedzialną i zaangażowaną społecznie w Europie i drugiej - tej mniej widocznej, w miejscu, gdzie odbywa się produkcja jest powszechną praktyką, jednak nie ma na nią zgody ze strony świadomej części społeczeństwa.

[AJ]

Projekt dofinansowany ze środków UE

Kampania „Finansowanie zrównoważonej przyszłości” *Financing sustainable future* jest dofinansowana ze środków Unii Europejskiej. Za treść artykułu odpowiedzialny jest Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach. Poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej

Szansa dla Pikusia

Realizowany przez nieformalną grupę „Wojownicy Bezdomnych Łap” przy PKE Gliwice projekt pt. Szansa dla Pikusia ma na celu zwrócić uwagę mieszkańców Gliwic i okolic na problem bezdomności zwierząt oraz zachęcić do odpowiedzialnej adopcji. W ramach akcji wolontariusze przeprowadzili warsztaty dla uczniów w szkołach, podczas których rozmawiali z uczniami nt. odpowiedzialności, ale i radości, jakie wynikają z posiadania zwierząt w domu. Okres poświąteczny i wakacyjny szczególnie niechlubnie zaznacza się w schroniskach, w których w tym czasie przybywa „niechcianych” najlepszych przyjaciół człowieka. Bardzo to smutne, że zwierzęta traktowane są przedmiotowo. W ramach projektu przygotowano kilka mobilnych wystaw fotograficznych, przedstawiających zwierzęta z gliwickiego schroniska. Wystawa ma zachęcić do odpowiedzialnej adopcji, zwraca też uwagę ludzi, że zwierzęta to istoty czujące, a nie zabawki, których można się pozbyć, kiedy się znudzą. [AJ]

Realizatorzy:
Polski Klub Ekologiczny oraz grupa
nieformalna: „Wojownicy Bezdomnych łap”

Partner:
OTOZ Animals

Projekt dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

P O L S K I K L U B E K O L O G I C Z N Y

Uznając prawo każdej osoby ludzkiej do życia w czystym i zdrowym środowisku za jedną z podstaw godnego życia oraz stojąc na stanowisku pełnego poszanowania integralności natury i zachodzących w niej zjawisk, Klub wyznacza sobie misję ratowania i poprawy stanu środowiska, ochrony p r z y r o d y o r a z ż y c i a

Cele działania Klubu są następujące:

- *uznanie zrównoważonego rozwoju jako podstawy polityki społeczno-gospodarczej państwa,*
- *ochrona środowiska, w tym ekologia rozumiana jako ochrona zwierząt, roślin i ochrona całego dziedzictwa przyrodniczego,*
- *ochrona krajobrazu naturalnego i dziedzictwa kulturowego,*
- *kształtowanie w społeczeństwie świadomości, że jakość życia zależy od racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i zachowania równowagi między środowiskiem a rozwojem cywilizacji,*
- *powszechna edukacja ekologiczna.*

Redakcja: Aleksandra Józewicz Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach ul. Ziemowita 1 III piętro skr. poczt. 489, 44-100 Gliwice
www.pkegliwice.pl | Tel/ Faks: 32 231 85 91 E-mail: biuro@pkegliwice.pl

www.pkegliwice.pl